

Kaleka, inwalida, ślepy czy niepełnosprawny?

Data publikacji: 18.09.2022 16:00

Przebywając w ostatnich latach w różnych miejscach zarówno z asystentką osobistą lub samemu mam styczność z osobami niepełnosprawnymi jak i również pełnosprawnymi". Ktoś z moich znajomych, którzy mnie się nie bali w 2012 roku, zadał mi na początku mojej niepełnosprawności pytanie "sorki jesteś teraz ślepy, kaleka czy niepełnosprawny? Pytanie to podcięło mi nogi. Nie wiedziałem co odpowiedzieć.

□

Na świecie żyje ponad miliard osób z niepełnosprawnością, to ok. 15% populacji. Co więcej, wiele osób doświadcza niepełnosprawności na jakimś etapie swojego życia nie wiedząc o tym. Zmysła o takich osobach oraz ich asystentach powstał przewodnik „Słowa mają moc”. Jest to dokument z którego dowiemy się np. jak pisać i mówić o osobach z niepełnosprawnościami. Przewodnik zawiera wskazówki dotyczące przedstawiania osób z dysfunkcjami w sposób wyważony i pełen szacunku, bez uprzedzeń i stereotypów.

Jak więc powinniśmy zwracać się do osób niepełnosprawnych spotykając się z nimi? Ile dysfunkcji tyle odpowiedzi. Osobiście jako osoba ociemniała nie przykładam do tej terminologii większego znaczenia. Dla mnie niepełnosprawny, ślepy, niewidomy, ociemniały – nie ma to znaczenia. Znam jednak osoby dla których określenie „ślepy” jest obrażające. Woli taka osoba np. „osoba widząca inaczej”.

Oto kilka wskazówek z publikacji „Słowa mają moc”, które dotyczą właśnie tego tematu:

- Osoba z niepełnosprawnością to przede wszystkim człowiek. Etykietowanie osoby utożsamia ją z chorobą i może być lekceważące, odczłowieczające. Osoba nie jest niepełnosprawna. Osoba ma niepełnosprawność. Używaj języka, który stawia osobę na pierwszym miejscu.
- Wybieraj słowa, które podkreślają to, co ludzie mogą zrobić, zamiast tego, czego nie mogą zrobić. Jest to wzmacniające.
- Nie używaj słów, które przedstawiają osobę jako bierną lub uwypuklają jej braki: ofiara, inwalida, ułomna, kaleka”.

To, jak mówimy i jak piszemy o osobach z niepełnosprawnościami, ma ogromne znaczenie. W naszym języku wciąż tkwią jednak pewne sformułowania, których nie należy używać. Moja odpowiedź to aby nie zaszkodzić i obrazić osobę z różną dysfunkcją proponowałbym używać „osoba z niepełnosprawnością”. Używając tego zwrotu na pewno nie obrazimy nikogo.

Andrzej Koenig

Osoba z niepełnosprawnością